

A magyar tyúkfajták ismertetése

A magyar tyúk a közép nagyságú, kettőshasznú fajták közé tartozik. A tyúkok súlya 2,0–2,3 kg, a kakasoké 2,5–3,0 kg. Törzsük középhosszú, kissé hengeres. A tyúkok háta egyenes és hosszú, a kakasoké rövidebb és ívelt. Jellemző rájuk a széles, telt és domború mell, a magasan tűzött szárny, a jól fejlett tojóhas, a középhosszú és sárga láb, a test nagyságához viszonyítva túlfejlett faroktollak és a testhez simuló tollazat. Fejük kicsiny, koponyájuk domború, csőrük rövid és erős tövű, szemük élénk. A taréj középnagy és hátranyúló, egyenesen felálló, a tojóké gyakran megdőlt, egyenletesen csipkézett egyszerű fűrésztaraj. Az áll-lebény finom tapintású és lekerekített, a füllebény tojásdad alakú és mindenkor teljesen élénkvörös.

A finom csontozatú magyar tyúk legfőbb értéke finom rostú és ízletes, kitűnő húsa, mely alapján a hazai és külföldi piacokon egyaránt kedvelték. Csirkéit 8–10 hetes koruktól már értékesíthetők voltak. Az 1930-as években Gödöllőn kezdett nemesítő munka eredményeként tojástermelése elérte az évi 140–150 darabot, mely alapján kitűnő kettőshasznú fajtaként tartották számon évtizedekig.

A nemesítés során több színváltozatot alakítottak ki. Legelterjedtebb a fehér, kendermagos, a sárga és a fogolyszínű változat volt, melyek – sajnos a fogolyszínű kivételével – a mai napig fennmaradtak, s mit önálló fajták találhatók génbankjainkban.

A sárga magyar tyúk

A világosabb és sötétebb színárnyalatban előforduló sárga magyar tyúkok közül a világosabb, élénksárga színű egyedek szaporítása kívánatos. A sárga magyar tyúk nyaktollának végei, a szárny evezőtollai és a faroktollak végei kismértékben barnásfeketék. A kakas tollazatának alapszíne valamivel sötétebb, a nyak- és nyereg-tollak, valamint a szárny fedőtollai élénk vörössárga színűek, az evezőtollak és a kormánytollak barnásfeketék, a sarló-tollak zöldes árnyalatba hajló feketék. Csőre és lába sárga, tojása világosbarna színű. A naposcsibék egyszínű világosbarnák.

A sárga magyar tyúk a Dunántúlon, valamint az Alföld és a Duna–Tisza köze egyes részein volt elterjedt.

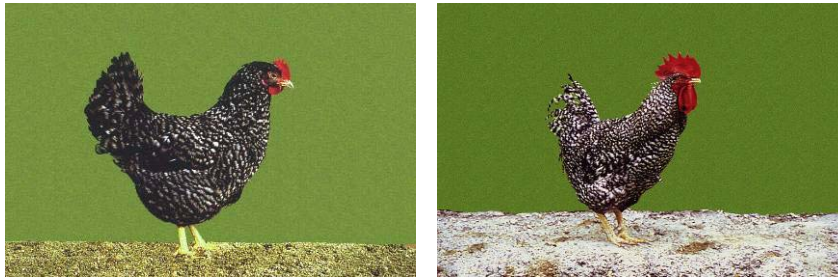
A fehér magyar tyúk

A fehér magyar tyúk tollazata fényes fehér. A kakasok tollazata szintén egyszínű fehér, idősebb korban enyhén sárgás árnyalatba hajló lehet. Tojásaik általában krém- vagy világosbarna színűek. Naposcsibéik teljesen fehér pelyhűek.

A fehér magyar tyúk elsősorban az Alföld és a Duna–Tisza köze tyúkjá volt, mivel fehér színével az árnyék nélküli tartást, a tűző napsugarakat a legjobban viselte.

A kendermagos magyar tyúk

Tollazatának alapszíne kékesszürke. A sötét, fekete színhatású, keskeny keresztcsávok váltakozó elhelyezkedése idézi elő a jellegzetes "kendermagos" színt. A kakasok színe világosabb, a tyúkoké sötétebb. Tojásaik világosbarna vagy barna színűek. Napocsibéik sötétszürke-fekete pelyhűek, a kakascсібéknél a hastájon és a fejen világosabb árnyalatokkal.

Rejtőzködő színe miatt elsősorban az ország északi részén, általában a szárnyas ragadozókkal jobban veszélyeztetett területeken kedvelték, de az egész országban elterjedt fajta volt.

A fogolyszínű magyar tyúk

Fogolyszínű magyar tyúk (Gödöllő, 2005) Fotó: Szalay István és Dögei Imre

A tojó alapszíne az egész testre kiterjedően barna, hasonlít a fogoly színéhez. Finom rajzú tollazata a mellen vöröses, a nyakon, vállon és háton (a nyeregtollakon) sárgás, a test hátsó részén és a hason szürkés árnyalatú. A fark és a szárny evezőtollai feketék vagy sötétbarnák. A nyaktollakon fekete, keskeny csíkok láthatók, úgyszintén a mell-, hát- és szárnytollakon is keskeny, barna sávokból álló a toll körvonalához hasonló rajz található (rajzolt toll). A kakas nyak- és nyeregtollazata arany-sárga, piros árnyalattal. A nyak- és nyeregtollak hosszában vékony, fekete csík látható. A fej tollazata narancsvörös, a nyereg, a váll és a hát felső része barnáspiros, a mell, a has és a combok fedőtollai pedig feketék. A kakas sarlófaroktollai szintén feketék, zölden zománcolt árnyalattal. Csibéik pelyhezete közép-barna, világosabb tarkázottsággal élénkített, vadmadárszerű színeződésű. Tojásaik színe a többi magyar tyúkfajtaéhoz hasonlóan világosbarna vagy barna.

A fogolyszínű magyar tyúkokat a Dunántúlon, valamint a szárnyas ragadozóktól jobban veszélyeztetett erdős területeken szaporították. Sajnos ma már génbanki állományával sem rendelkezünk, ezért a fajta még fellelhető egyedeinek összegyűjtése és új fogolyszínű magyar tyúkállományok kialakítása a baromfi-génmegőrzéssel foglalkozó szakemberek egyik legfontosabb feladata.